

A. KRONENBERGS

ZELTA LAIKI

Em. BENJAMIN IZDEVUMS

1953

ПРОВЕРЕНО
1949 г.

L.V.B. ✓
m. 246450.

0309057841

p2rb. 26. XI 2007. J.B.
pārb. 24. 04. 0. K

03045

Zelta laiki

Ka mūsu laikos dzīvot grūt',
 To katris zin un redz un jūt.
 No agra rīta katrās mājās
 Kā liels, tā mazs — ir visi kājās.
 Un visiem tikai vienas raizes —
 Kā tikt pie pavalga un maizes.

Bet reiz tas savādāki bija,
 Tad rūķi visu padarīja,
 Kas vien tik kur bij padarāms,
 Vai pataisāms, vai labojams.

Tie lielos baros salasījās
 Kā laukā, sētā, tā pie rijas,
 Un visu, kas tik pasākts bija,
 Tie vienā naktī pataisīja.
 Vienalga, vai bij jāceļ nams,
 Vai sīkāks darbs kāds padarāms.

Un tad, kad ļaudis cēlās kājās,
 Viss padarīts bij tā, kā klājās.
 Tik atlika pie galda sēst
 Un sviedriem vaigā maizi ēst.

Jauna māja

To katris saprast var, ka nams
Nav vienā dienā uztaisāms.

Tur vajag smagus balķus vest,
Tos mērot, sazāgēt un tēst ;
Tur vajag staipīt, vajag velt,
Tur vajag balstīt, vajag celt,
Tur vajag apdomāt un zināt,
Kā visu labi nostiprināt.

Un katris redz, ka tiešām grūt'
Pie jaunas pirts vai mājas klūt.

Bet kas kaiš dzīvot namdāram,
Ja rūķi ēkas taisa tam !

Viens teš un kaļ un ēvelē,
Otrs iesit naglas gēvelē ;
Trešs taisa durvis, slēģus, logus,
Cits stabus rok un labo žogus ;
Cits mēro vienu, otru reizi,
Vai nav kas šķībi, nav kas greizi.

Un pirms vēl just var gaismu vāju,
Jau rūķi uzcēlušī māju.

Laukā

Nav vieglais darbs ar arklu smagu
Ik dienas dzīt pēc vagas vagu
Un celmus laužt un zemi ecēt.
Tur tiešām vajag sviedriem tecēt,
Līdz zeme gatava kā klājas.

Bet kas kaiš dzīvot tādās mājās,
Kur rūķi nakti riko talku?

Viens celmus lauž un skalda malku,
Otrs grāvjus rok un zemi plēš,
Trešs žogam jaunus mietus tēš,

Cits akmeņus no lauka lasa,
Cits slapjā pļavā sūnas kasa,
Cits sēž un labo mājas traukus
Un apsēj apstrādātos laukus,
Cits sakņu dārzā rutkus stāda,
Un, kur būs dēstīt, vietu rāda,
Cits upes līcī zirgus gana...

Un tad, kad tā kā gaismu mana,
Viss padarīts, kas vien bij darāms, —
Ne vairs kas sējams, ne kas aņams.

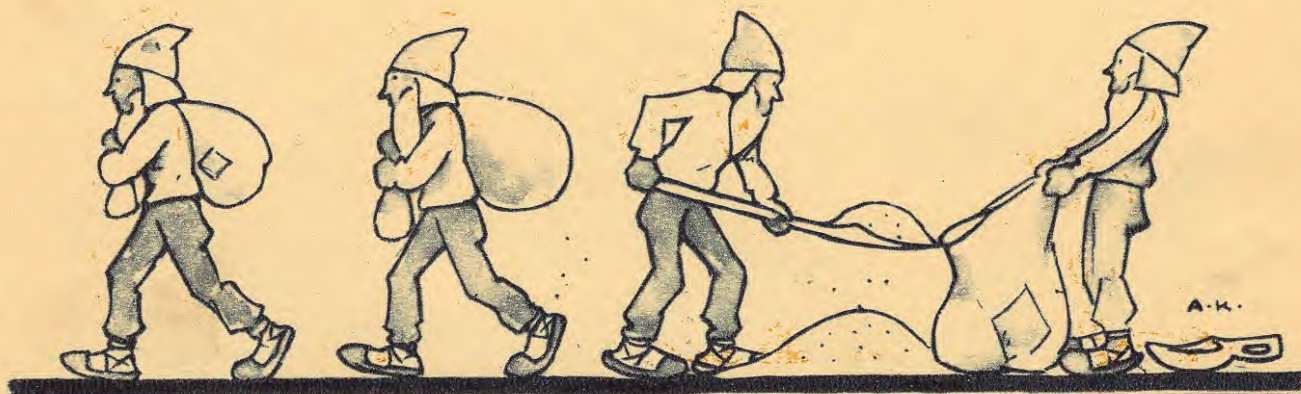
R i j ā

Cik savā laikā darba bija,
Kad rudeni bij jākuļ rija!
Kas atjēgt spēj to, kādas raizes
Tad bij, līdz tiek pie jaunas maizes!
Tad visa saime katrās mājās
Ar pirmiem gaiļiem bija kājās.
Cik kūlējiem tad sviedru lija,
To zinās tikai vecā rija.

Bet toreiz — lai tik saime guļ,
Jo rūķi viņas vietā kuļ:

Viens bez jebkādiem liekiem vārdiem,
Kā kaķis kāpelē pa ārdiem,
Otrs rijas krāsnī ogles baksta.
Bet vairums sprigulus sit rakstā,
Un salmus vāc un graudus vēti,
Un maisiem stiepj uz maizes klēti.

Kad saime sacēlusies kājās —
Viss padarīts, kā godam klājas.
Viss veikts bez It neviena vira.
Ir pilna klēts un — rija tīra.

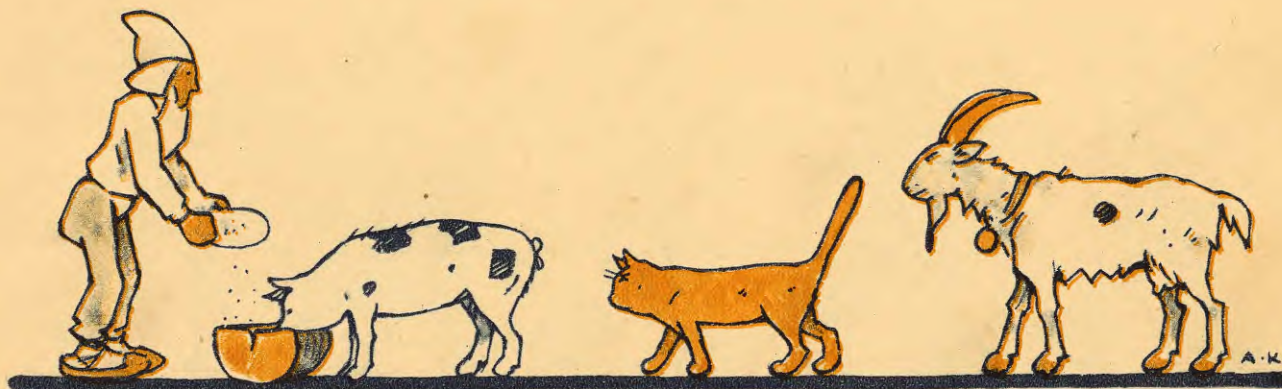
Maltuvē

Nav viegla lieta miltus malt,
Ja vajag aukstā telpā salt
Un visu nakti dzirnas griezt.
Tur ir ko rauties, ir ko ciest.
Kas tiešām tā par dzivi sūru,
Līdz samaj vienu, otru pūru!

Bet vai tad kurām katram sokas?
Viens, otris visu nakti mokas,
Un nav tik daudz tam dažu rītu,
Lai kaķim putru izvāritu.

Bet ko lai sliņķis malējs teic,
Ja ir kas viņa darbus veic?
Kas malējam tad sirdi spiež,
Ja rūķi nakti dzirnas griež?
Un, velkot malējdziesmu sēru,
Līdz rītam piemaļ pilnu mēru...

Tur nav ko mērot, nav ko svērt,
Var katram viņa tiesu bērt.
Un reizēm paliek pāri lieks
Viens, otris kviecis, vai pat sieks.

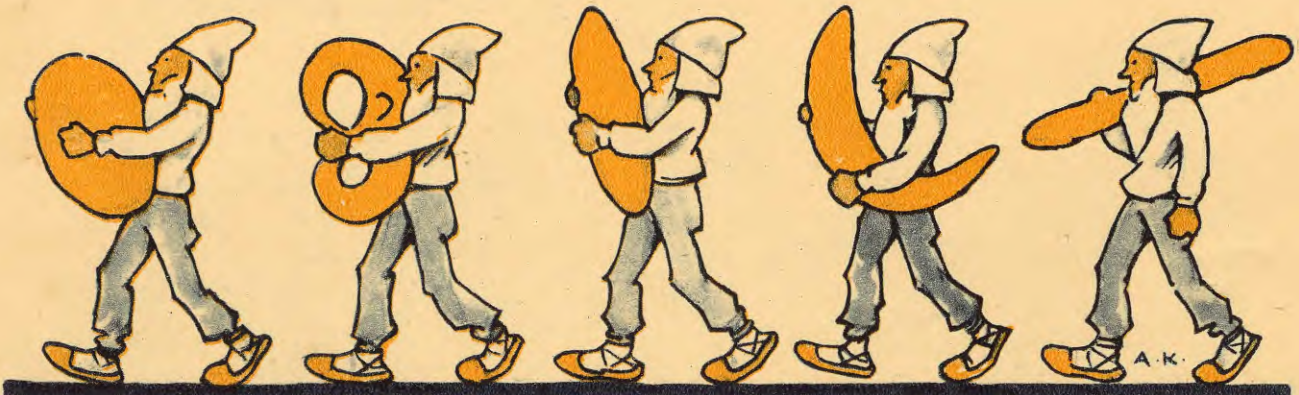
Maizes ceptuvē

Kurš maizes ēdējs gan to jūt,
 Ka maizi cept ir ļoti grūt' ?
 Kurš iedomā, ka ne pa jokam
 Ir mīkla jāmica ar rokām,
 Ka vajag isti labi zināt,
 Cik karstu krāsni izkurināt,
 Un kad būs maizi krāsni šaut,
 Kad apgrozīt, kad ārā raut ...
 Ka var pie tam vēl dažu reizi
 Gan misēties, gan iziet greizi :

Var reizēm maizi izcept jēlu,
 Var arī izvilkt to par vēlu
 Un apsvilināt dažu rausi ...

Bet maiznieks liekas tik uz ausi.
 Jo kur tad reizēm vairs ir vietas,
 Ja rūķi ķeras klāt pie lietas !

Tie laikā maizi krāsni šauj,
 Un laikā arī ārā rauj,
 Un cep pēc vecas parašas
 Kā kliņģerus, tā karašas.

Skursteņslauķis

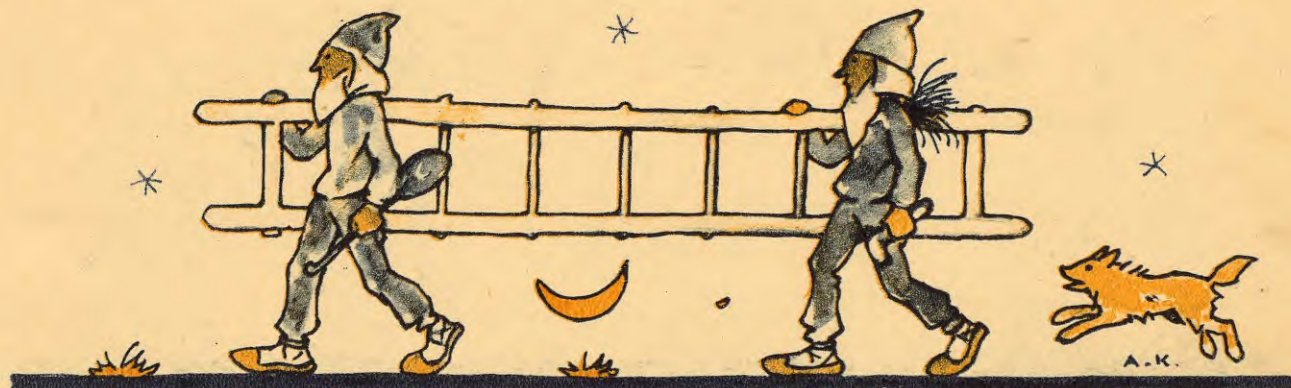
Nav viegli skursteņslaucītājam
Ik dienas apkārt iet pa mājām
Un kāpt ar savām darba lietām
Pa stāviem jumtiem, augstām vietām
Un sodrējus no krāsnīm kasīt.

Pie tāda darba nevar prasīt,
Lai seja viņam būtu tīra.
Un katris zin, no tāda vīra,
Kam acis spīd un mute melna,

Bēg bērni kā no paša velna,
Un suņi tā kā traki rej.

Bet skursteņslauķis tikai smeļ
Un tā kā melders, apaļš vaigā,
Ik dienas baltās biksēs staigā,
Jo rūķi nakti, vīrs pie vīra,
Tam skursteņus un krāsnis tīra.
Un reizēm nav ne lāga rīts,
Bet viss, kas tīrāms, iztīrīts :

No krāsnīm laukā visi pelni,
Tik rūķi tā kā morī — melni.

G a n i ņ š

Lai iraid grūti, kam ir grūt',
 Ir grūt' par gana zēnu būt.
 Cik bieži tādas lietas gadās,
 Ka lopī neklausa un badās,
 Ka cūkas staigā blēņu ceļus,
 Un lielais dundurs traucē teļus,
 Un āzis tik uz dārzu zogas.

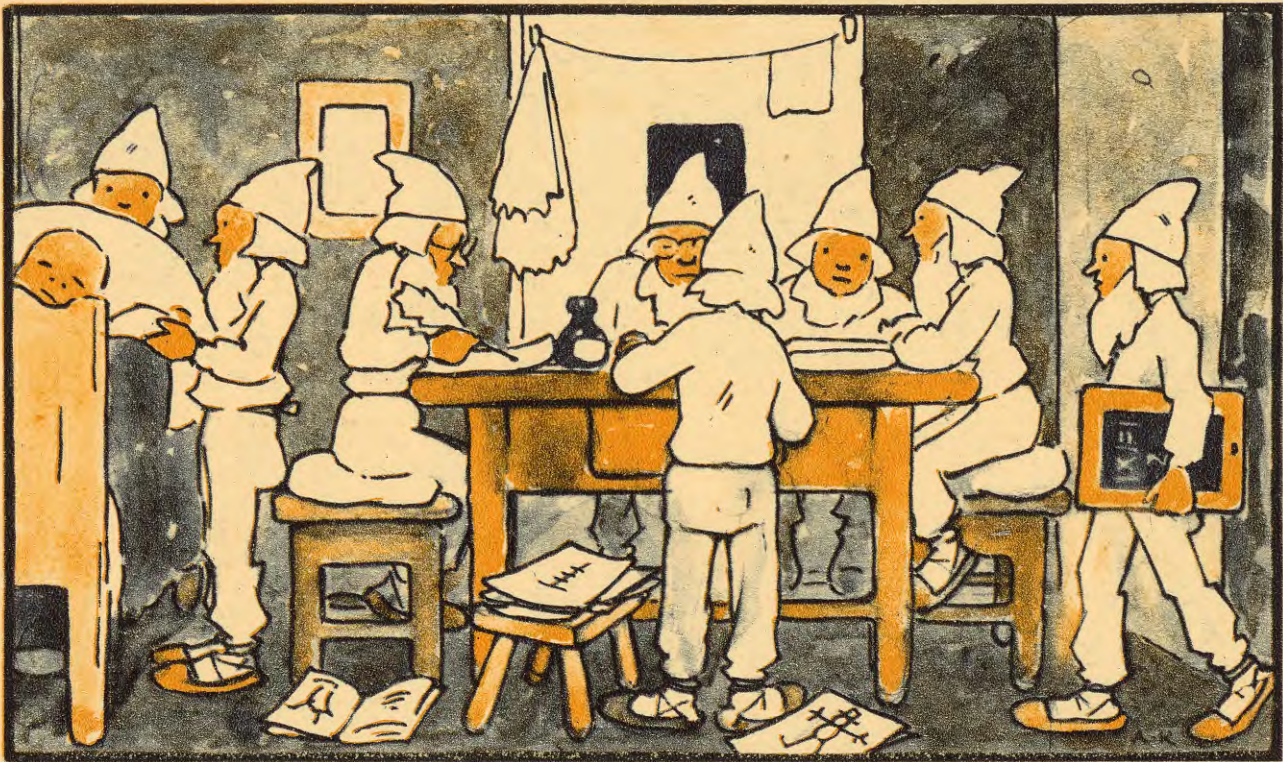
Ne tad vairs vaļas paiet ogās,
 Ne palikt kādu brīdi sēžot,
 Ne aiztecēt uz upi vēžot.

Tik skrej un turi acis vajā,
 Ka lopī netiek sveša daļā.

Bet kas gan nekaiš ganiņam,
 Ja rūķi lopus gana tam!
 Uz katra ciņa, katras tekas
 Tie tup kā rudens laikā bekas.
 Pat katram nieka sivēnam
 Stāv klāt pa vienam uzraugam.

Lai ganiņš paslinko, cik tikas
 Tur mežmalē pie priedes līkas.

Ansītis

Bet vai tad to ar' maz kāds jūt,
 Ka skolas bērnam arī grūt' ?
 Cik grūti rīkoties ar spalvu
 Ir bērnam, kas ar cietu galvu !
 Cik grūti iekalt vienreizvienu
 Un sēdēt visu garo dienu
 Pie grāmatām un rakstāmlietām,
 Kad nesas prāts uz citām vietām.

Bet Ansītim tas tīrais nieks, —
 Tam mācišanās — pūliņš lieks.

Viņš, kā no skolas vaļā ticis,
 Tik blēņas dara neapnicis.

Lai atpūšas tam galva cietā,
 Jo rūķi mācās viņa vietā,
 Un lej ar karoti tam iekšā
 To, kas tam skolā jāteic priekšā.

Bet skolā Ansīts tikai smaida,
 Jo zin, ka uzslava to gaida.
 Un brinas skolotājs tas sirmais,
 Ka sliņķis zināšanās — pirmais.

Skroderis

To katris zin, ka tiešām grūt'
 Ir augu dienu svārkus šūt
 Un padilušas bikses lāpīt.
 Cik grūt' ir adatiņā trāpīt,
 Ja reizēm vajag ievērt diegu
 Un pašam jācīnās ar miegu.

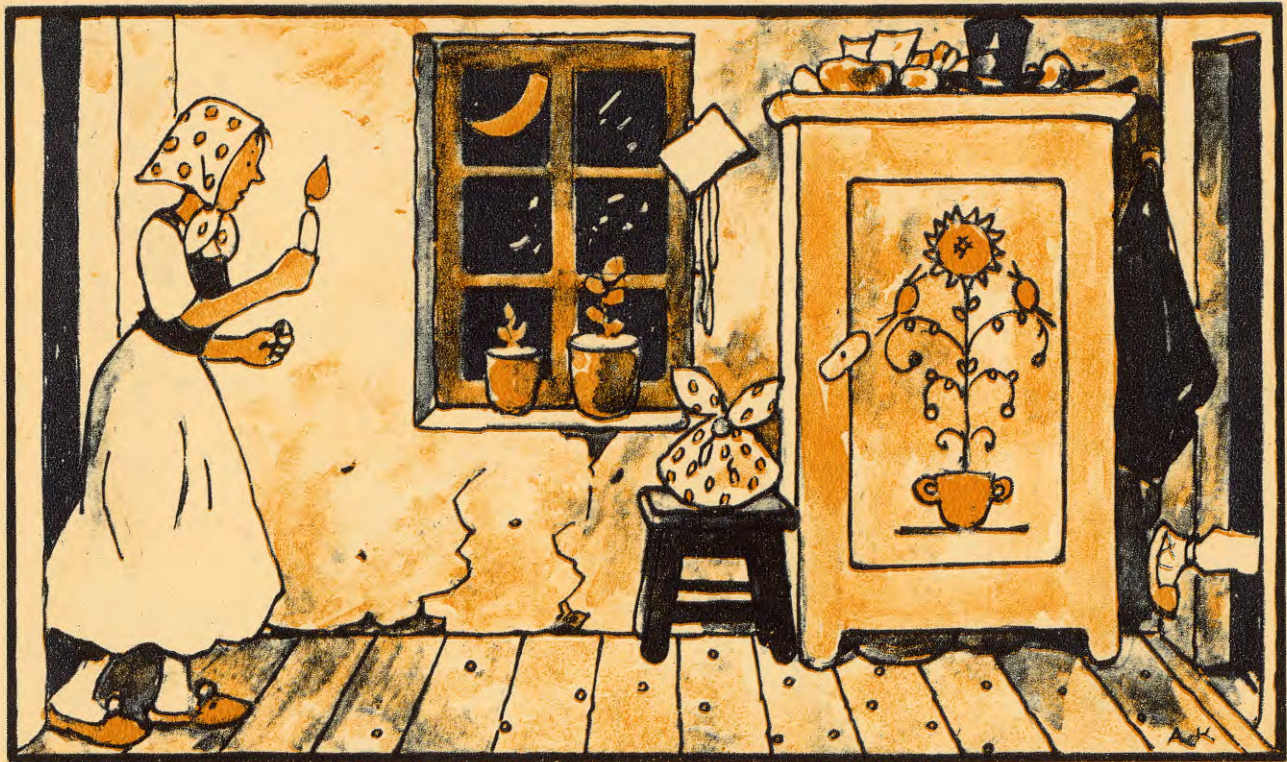
Bet kas kaiš ciema skroderam,
 Ja pieci rūķi strādā tam!

Tie tā kā isti skroderi
 Griež drēbi, piediedz oderi,

Un vilē, šuj un gludina,
 Un jaunas ziņas sludina,
 Kā tas pie skroderzeļļiem klājas,
 Ja vairāki no tiem ir mājās.
 Un auklē bērnu meistaram,
 To ucina, dod knupi tam,
 Un čakli šuj pēc pogas pogu.

Un pirms vēl saule spīd pa logu,
 Kaut skroders krāc ka ūsas tric,
 Tam darbs, kā nākas, padarīts.

Skrodeņa sieva

Reiz skroders, nedomādams jaunu,
 Bij ņēmis sievu pārāk jaunu.
 Tai, sacisim bez vārdiem liekiem,
 Vēl nesās prāts uz blēņām, niekiem.
 Tā sadomāja nakti kādā
 let skatīties, kā rūķi strādā.
 Un tur, kur viņiem jāiet bija,
 Pa grīdu zirņus izkaisīja.

Un kad nu pusnakts stunda sita,
 Un rūķi nāca cits pēc cita,

Tad sāka tiem zem kājām grabēt
 Un rīpot, birt un rūkt un čabēt.
 Tie sabijās un, ko vien spēja,
 Pa kaklu, galvu projām skrēja.

Gan sieva driz ar sveci rokā
 Bij klāt, lai noskatītos jokā,
 Gan viņa diezgan aši skrēja,
 Bet it neviena neredzēja.

Un, pēc šī notikuma trakā,
 Tie nozuduši tā kā akā.

Un nu...

Un nu, jā, ko lai tagad sakam?
Ir jāpaliek vai tīri trakam.
Jo katram, vai tas liels, vai mazs,
Ar sviedriem vaigā jāraujas.
Nu katram jādar', ko viņš var:

Ar sviedriem vaigā arājs ar,
Un kalējs cauru dienu kaļ,
Un malējs cauru nakti maļ,
Un maiznieks atkal maizi mic',
Un kurpnieks zoles sit ka tric,

Un skurstenskrāpis, bēdīgs vaigā,
Ar melnu muži atkal staigā.
Un ganiņš loplem pakaļ skraida,
Un Ansi lielle burti baida.
Ej saproti un gudris tieci,
Kādēļ tam skolā nav vairs pieci?

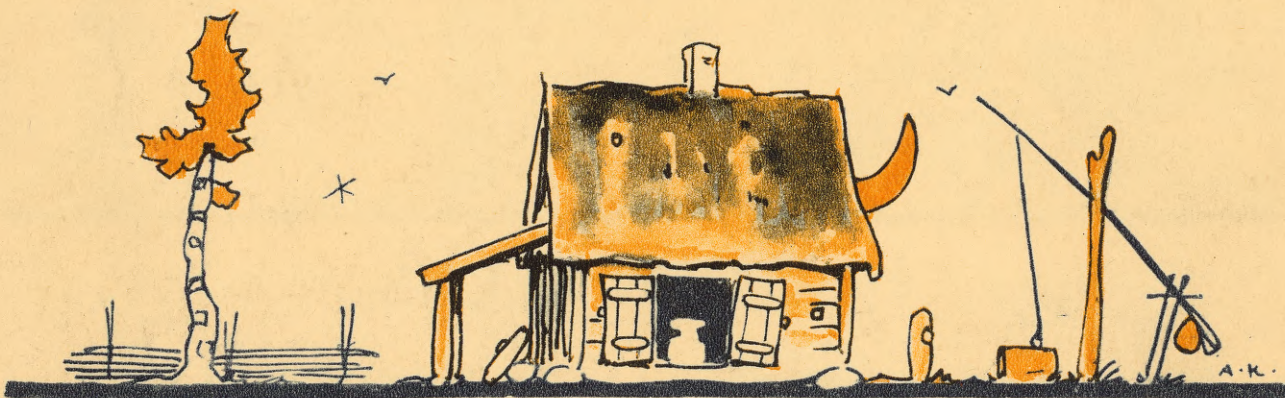
Un skroders? — Skroders strādā ar'
Un reizēm savu sievu bar,
Ka viņas dēļ nu katrās mājās
Tik grūti iet un slikti klājas.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Main body of faint, illegible text, appearing to be several lines of a letter or document.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or signature area.

Iespiests «Jaunāko Zinu» dobspiestuvē,
Rīgā, Kalēju ielā 29.

13. DEC. 1932

Lc 8045

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309057841

B